

EKONOMIKA TRANSPORTU

wykłady z dr. A. Salomonem (15 godz.)

dla 4 sem. TiL stacjonarne (I stopień)

stan programu na: sobota, 11 sierpnia 2018

Program wykładów (15 godz.)

1. Zasady zaliczenia przedmiotu. Transport jako przedmiot badań ekonomicznych.

Podstawowe pojęcia związane z transportem (transport, komunikacja, łączność). Klasyfikacja transportu - pionowa. Podział środków transportu ze względu na środowisko, w którym się odbywa. Klasyfikacja transportu – pozioma (przy różnych kryteriach). Podział środków transportu, ze względu na ich rodzaj. Miejsce ekonomiki transportu w naukach ekonomicznych. Prawa ekonomiczne w transporcie. Prawo intensywności transportu E. Saxa. Prawo integracji transportu E. Saxa. Prawo kierunkowości transportu E. Saxa. Prawo kosztów transportu E. Saxa. Prawo cen transportu E. Saxa. Zakres badań ekonomiki transportu (przedmiotowy, podmiotowy, problemowy). Metodologia ekonomiki transportu (cechy charakterystyczne metod i instrumentów badawczych). Dziedziny naukowe zajmujące się transportem.

[SLAJDY DO WYKŁADU 01](#) [pdf, 1,24 MB].

2. Ekonomiczne i pozaekonomiczne determinanty działalności transportowej. Czynniki produkcji w transporcie. Infrastruktura transportu – pojęcie i części składowe. Infrastruktura liniowa. Infrastruktura punktowa. Punkt transportowy. Węzeł transportowy. Punkt transportowy - funkcje. Infrastruktura transportu – cechy techniczne. Infrastruktura transportu – skutki ekonomiczne cech technicznych. Metody oceny stanu infrastruktury transportu. Wypadki drogowe w Polsce i ich skutki w latach 2007-2016. Wypadki drogowe w Polsce i ich skutki w podziale na miesiące w 2016 roku. Wypadki drogowe w Polsce i ich skutki w zależności od warunków atmosferycznych w 2016 roku. Wypadki drogowe w Polsce i ich skutki w zależności od oświetlenia w 2016 roku. Wypadki drogowe w Polsce i ich skutki w zależności od rodzaju zdarzenia w 2016 roku. Wypadki drogowe w Polsce i ich skutki w zależności od rodzaju pojazdu uczestniczącego w 2016 roku. Wypadki drogowe z pieszymi w Polsce i ich skutki w 2016 roku. Wypadki drogowe w Polsce i ich skutki w podziale na województwa w 2016 roku. Województwo Pomorskie – dane transportowe (ogólne) w 2016 roku. Województwo Pomorskie – dane transportowe (wypadki) w 2016 roku. Województwo Pomorskie – główne rodzaje wypadków w 2016 roku. Drogi szybkiego ruchu w Polsce (stan na 1.02.2018). Autostrady w Polsce. Przegląd średnich cen na stacjach benzynowych w Polsce i za granicą (stan na koniec stycznia 2016) - w przeliczeniu na PLN. Za co płacimy na stacji benzynowej (stan na 14.07.2016). Składniki cen paliw. Ile litrów benzyny kupię za średnią miesięczną pensję w danym kraju (dane za 2014). „Via Carpatia”. Główne korytarze transportowe UE. Dzień Wolności Podatkowej w 2015 r. Długość szybkich dróg w przeliczeniu na 1000 km². Opłaty drogowe w Europie. Długość i koszty budowy dróg w wybranych krajach Europy. Podstawowe mankamenty infrastruktury transportu drogowego w Polsce. Podstawowe mankamenty infrastruktury transportu kolejowego w Polsce. Podstawowe mankamenty infrastruktury żegluga śródlądowej w Polsce. Żegluga śródlądowa w Polsce. Zewnętrzne koszty w przewozie towarów. Rynek przewozów żegluga śródlądową na tle UE. Finansowanie rozwoju infrastruktury transportu. Infrastruktura kolejowa. Infrastruktura drogowa. Program TEN-T. Projekty finansowane z TEN-T.

[SLAJDY DO WYKŁADU 02](#) [pdf, 2,51 MB].

[Budowa autostrad i dróg ekspresowych w Polsce 2014. Materiały dodatkowe do Ekonomiki Transportu, on-line \[pdf, 870 KB\].](#)

3. **Transport jako dział gospodarki narodowej.** Zadania transportu w gospodarce. Funkcje transportu w gospodarce narodowej. Transportochłonność Gospodarki Narodowej. Czynniki, od których zależy poziom transportochłonności Gospodarki Narodowej. Mierniki transportochłonności GN. Kształtowanie się pracy przewozowej w drogowym transporcie krajowym i międzynarodowym Polski i wybranych krajów UE. Kształtowanie się dynamiki i struktury przewozów ładunków i pracy przewozowej w Polsce (2015). Przewozy pasażerów według rodzajów transportu w Polsce. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² (stan w dniu 31.XII.2014). Prognoza popytu na przewozy towarów do 2030 r. Transport jako biorca efektów produkcyjnych innych działów GN. Kapitałochłonność transportu. Majątkochłonność transportu. Pracochłonność transportu. Wpływ rozwoju infrastruktury transportu na rozwój gospodarczy. Udział transportu w tworzeniu PKB w danym kraju. Powiązania transportu z budżetem państwa. Udział usług transportowych w wymianie międzynarodowej. Przewozy *cross trade*. Kabotaż. Tranzyt międzynarodowy. Transport jako element gospodarki przestrzennej. Czynniki lokalizacji produkcji. Transport a rozmieszczenie osadnictwa.
[SLAJDY DO WYKŁADU 03](#) [pdf, 1,80 MB],
Oficjalne reguły Międzynarodowej Izby Handlowej do interpretacji terminów handlowych - [Incoterms®2010. Materiały dodatkowe do ET, on-line \[pdf, 809 KB\].](#)
4. **Popyt na usługi transportowe.** Postulaty przewozowe. Klasyfikacja postulatów przewozowych. Skala stopnia realizacji usługi przewozowej. Usługa idealna. Usługa pożądana. Usługa zasłużona. Usługa minimalna. Postulaty przewozowe. Zaspokajanie podstawowych postulatów przewozowych w transporcie ładunków. Czynniki kształtujące popyt na usługi transportowe – w przewozach ładunków. Czynniki kształtujące popyt na usługi transportowe – w przewozach osób. Wahania wielkości popytu na usługi transportowe. Przyczyny wahań wielkości popytu na usługi transportowe. Kalendarz sezonowości.
[SLAJDY DO WYKŁADU 04](#) [pdf, 1,14 MB],
M. Antonowicz, [Popyt na rynku kolejowego transportu towarowego. Materiały dodatkowe do Ekonomiki Transportu, on-line \[pdf, 543 KB\].](#)
5. **Podaż usług transportowych.** Podaż usług transportowych - pojęcie. Determinanty podaży usług transportowych. Cechy działalności transportowej. Skutki specyfiki cech działalności transportowej – dla przewoźników. Skutki specyfiki cech działalności transportowej – dla użytkowników transportu. Skutki specyfiki cech działalności transportowej – dla gospodarki narodowej. Mierniki produkcji transportowej. Potencjał i zdolność transportowa. Wskaźniki efektywności wykorzystania czynników produkcji transportowej. Wskaźniki efektywności wykorzystania czynników produkcji transportowej. Proces transportowy i jego elementy. Schemat procesu transportowego. Systemy organizacji przewozów samochodowych. Modele (schematy) przepływu masy ładunkowej pomiędzy nadawcą a odbiorcą. Wskaźniki efektywności wykorzystania taboru.
[SLAJDY DO WYKŁADU 05](#) [pdf, 1,27 MB],
L. Jakubowski, [Miejsce przewozów intermodalnych w systemie transportowym. Materiały dodatkowe do Ekonomiki Transportu, on-line \[pdf, 126 KB\].](#)
6. **Przedsiębiorstwa transportowe.** Przedsiębiorstwo transportowe - pojęcie. Cechy przedsiębiorstw transportowych. Przedsiębiorstwo transportowe - zezwolenia.

Przedsiębiorstwa transportowe w Polsce (2014). Transport ciężarowy w Polsce (2017). Opłaty za wydanie certyfikatu EURO. Zakres obowiązywania Europejskich Norm Emisji Spalin EURO. Normy EURO. Wprowadzanie norm EURO do transportu. Formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw transportowych. Typy przedsiębiorstw transportowych. Cele działalności przedsiębiorstw transportowych (powody ustalania). Cele działalności przedsiębiorstw transportowych (rynkowe, finansowe, socjalne, prestiżowe i związane ze środowiskiem). Zasoby przedsiębiorstwa transportowego - pojęcie. Rodzaje zasobów w przedsiębiorstwie transportowym. Źródła finansowania rozwoju przedsiębiorstw transportowych. Zarządzanie przedsiębiorstwami transportowymi. Funkcje zarządzania przedsiębiorstwami transportowymi (planowanie, organizowanie, motywowanie, kontrolowanie). Decyzje zarządcze w przedsiębiorstwach transportowych. Strategie konkurencji i rozwoju przedsiębiorstw transportowych. Poziomy zarządzania strategicznego i rodzaje strategii. Strategie rozwoju przedsiębiorstw transportowych. Strategie wzrostu (specjalizacja, dywersyfikacja, internacjonalizacja, integracja). Strategia stabilizacji. Strategia redukcji. Strategia konkurencji. Marketing usług transportowych. Kryteria segmentacji rynku przewozów pasażerskich. Samochody ciężarowe i ciągniki w Polsce w 2015 i 2016 roku. Samochody ciężarowe w Polsce w 2015 i 2016 roku wg grup ładowności. Samochody ciężarowe w Polsce w 2015 - 2016 roku wg rodzajów nadwozia. Przyczepy i naczepy w Polsce w 2015 i 2016 roku. Przyczepy ciężarowe w Polsce w 2015 i 2016 roku. Branża transportowa i jej długi - główne fakty. Przyrost łącznego zadłużenia firm transportowych w latach 2014-2017. Liczba niewypłacalności w różnych branżach (w styczniu 2015-2017). Liczba podmiotów zarejestrowanych w Polsce, które prowadzą działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej (sekcja H wg PKD2007). Odsetek firm stosujących rozwiązania telematyczne w zależności od wielkości floty. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne na drogi i koleje w Polsce (w latach 2014-2023).

[SLAJDY DO WYKŁADU 06](#) [pdf, 2,17 MB],

[Transport pod lupą. Raport 2013. Materiały dodatkowe do Ekonomiki Transportu, on-line](#) [pdf, 10,7 MB].

7. **Rynek usług transportowych.** Rynek usług transportowych - pojęcie. Istota rynku usług transportowych. Specyfika rynku transportowego. Współzależności na rynku transportowym. Funkcje rynku usług transportowych (realizacyjna, informacyjna, regulacyjna, weryfikacyjna, integracyjna, kreowania innych rynków). Rodzaje rynków transportowych – kryteria podziału. Rynek transportowy w Polsce 2016 (kto zleca transport, rodzaje transportu, rodzaj ładunku, ciężar ładunku, typ nadwozia pojazdu, liczba tirów w Polsce i w Rosji). Rozwój rynku transportowego w Polsce na tle wzrostu PKB (2004-2016).
[SLAJDY DO WYKŁADU 07](#) [pdf, 2,92 MB],
[Rynek usług transportowych w Polsce i Unii Europejskiej. Materiały dodatkowe do Ekonomiki Transportu, on-line](#) [pdf, 3,97 MB].
8. **Konkurencja w transporcie.** Konkurencja (definicja). Podstawowe modele konkurencji (konkurencja doskonała, konkurencja oligopolistyczna, konkurencja monopolistyczna, czysty monopol). Główne modele konkurencji występujące w gospodarce rynkowej w korelacji z wybranymi cechami. Kryteria konkurencji wg Marka Jacka Stankiewicza. Arena konkurencji. Podmioty konkurencji. Zakres (zasięg) konkurencji. Charakter konkurencji. Intensywność konkurencji. Mechanizm konkurencji. Instrumenty konkurencji. Czynniki wpływające na proces doboru narzędzi konkurencji. Poziomy konkurencji (konkurencja bezpośrednia, konkurencja substytucyjna, konkurencja potencjalna). Rozpoznanie poziomów konkurencji. Metody oceny konkurencyjności przedsiębiorstwa transportowego. Podmioty oceniające

konkurencyjność przedsiębiorstwa transportowego. Determinanty pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw transportowych. Konkurencyjność przedsiębiorstw transportowych. Źródła przewagi konkurencyjnej (architektura, reputacja, innowacja, zasoby strategiczne). Trzy podstawowe rodzaje konkurencji i typy przewagi konkurencyjnej (cenowa, jakościowa, informacyjna). Analiza konkurencji - odpowiedź na pytania. Fundamentalny konkurent.

[SLAJDY DO WYKŁADU 08](#) [pdf, 1,70 MB],

[Wspólnotowe reguły prawa konkurencji](#). Materiały dodatkowe do Ekonomiki Transportu, *on-line* [pdf, 333 KB].

9. **Koszty w transporcie.** Podstawowe pojęcia (wydatki, nakłady, koszt produkcji). Zależność między wydatkami, nakładami i kosztami w transporcie. Relacje pomiędzy wydatkami a kosztami. Sposób wyrażania kosztów, nakładów, wydatków i strat przy różnych kryteriach. Podstawowe układy kosztów (rodzajowy, funkcjonalny, kalkulacyjny). Kryteria klasyfikacji kosztów wg typów działalności. Kryteria klasyfikacji kosztów wg układu kalkulacyjnego. Koszt wytworzenia usługi transportowej. Kryteria klasyfikacji kosztów wg zależności od rozmiarów produkcji. Koszty zmienne. Koszty stałe. Kryteria klasyfikacji kosztów według miejsc powstawania. Kryteria klasyfikacji kosztów wg fazy procesu. Składniki cen paliw jako przykład struktury kosztów. Struktura kosztów transportu. Determinanty wysokości kosztów własnych produkcji usług transportowych. Koszty świadczenia usługi transportowej i koszty zaspokajania potrzeb transportowych. Koszty efektywne transportu. Koszty alternatywne transportu. Koszt społeczny działalności transportowej. Klasyfikacja kosztów społecznych transportu.

[SLAJDY DO WYKŁADU 09](#) [pdf, 1,55 MB],

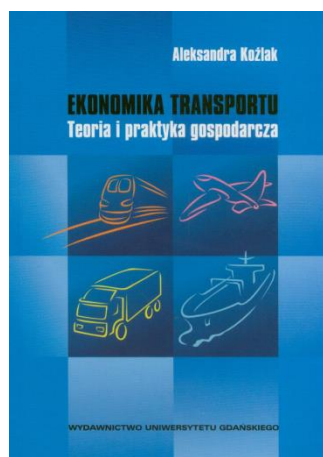
[Przychody i koszty w transporcie](#). Materiały dodatkowe do Ekonomiki Transportu, *on-line* [pdf, 494 KB].

10. **Ceny usług transportowych.** Cena (definicje). Funkcje ceny w transporcie (informacyjna, stymulacyjna, dochodowa, redystrybucyjna, równoważenie popytu i podaży). Czynniki wywierające wpływ na cenę transportu. Rodzaje cen w transporcie. Porównanie cen OC na skuter, motocykl i samochód. Sektory powiązane z branżą motoryzacyjną - wartość dodana brutto (2016). Metody kalkulacji cen w transporcie. Metody ustalania cen w transporcie. Pojęcie taryfy transportowej. Klasyfikacja taryf – kryterium: gałąź transportu, w której taryfa jest stosowana. Klasyfikacja taryf – kryterium: rodzaj usług transportowych. Klasyfikacja taryf – kryterium: podstawowy czynnik kalkulacji cen. Klasyfikacja taryf – kryterium: elastyczność stosowania stawek taryfowych. Klasyfikacja taryf – kryterium: zakres stosowania. Klasyfikacja taryf – kryterium: obszar stosowania. Zastosowanie gałęziowe cen umownych i taryfowych w transporcie.

[SLAJDY DO WYKŁADU 10](#) [pdf, 1,68 MB].

11. **EGZAMIN ZALICZAJĄCY WYKŁADY** (1 termin) – **w ustalonym terminie.**

12. **EGZAMIN POPRAWKOWY ZALICZAJĄCY WYKŁADY** (2 termin) – **w ustalonym terminie.**

Literatura do wykładów

A. Koźlak, Ekonomika transportu. Teoria i praktyka gospodarcza, Wydawnictwo UG, Gdańsk 2008;

L. Prochowski, A. Żuchowski, Technika transportu ładunków, WKiŁ, Warszawa 2009.

Ważne informacje

1. Zajęcia odbywają się w ustalonych terminach. Proszę się nie spóźniać na zajęcia (spóźniający mają "trudność" w wejściu do sali i czekają do ewentualnej przerwy).
2. Egzamin pisemny (1 termin) nastąpi: **w ustalonym terminie**.
3. Egzamin pisemny poprawkowy (2 termin) nastąpi: **w ustalonym terminie**.
4. Konsultacje podane są na stronie: http://www.akademor.webd.pl/konsult_am.html
5. Najbardziej aktualny program wykładów opublikowany jest na stronie: <http://www.akademor.webd.pl/program33.html>
6. Wersja .pdf programu (z linkami do literatury) opublikowana jest na stronie: <http://www.akademor.webd.pl/download/program33.pdf>

